

Ivana Zajc

Špela Frlic: Bleščivka.

Ilustrirala Tereza Prepadnik.

Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022.

Mladinski roman *Bleščivka*, pisateljski prvenec Špele Frlic, znane tudi kot pripovedovalke zgodb, ima prepoznaven avtorski stil, bralca pa prepriča z izvrstno izpeljano pripovedjo. Besedišče odlikujejo izvirni in nepričakovani izrazi, ki izrišejo značaj likov in poživijo dialoge. Gre za zgodbo o kraju Bleščivka, kjer je prijetno živeti in kjer je vselej sončno – razen ko se v njem znajde Silva, ki se tja preseli za nekaj časa, da bi popazila na stanovanje svoje tete Dimitre. Ko spozna svojega soseda v petem nadstropju, zvedavega dečka Toma, se začne pred bralcem zapletati živahna pripoved, ki vključuje širšo skupnost prebivalcev tega kraja.

Z nekaj izvirnimi aluzijami nas zgodba spomni na dramo *Dogodek v mestu Gogi*, saj se med prebivalci pojavita Afra in Tarbula, ki pa sta v tej zgodbi pozitivni in zagnani starki, ki pojeta v pevskem zboru. Srečamo tudi umetniško navdahnjenega glasbenika, ki se (srečno) zaljubi v Silvo in spominja na Grumov lik Klikota. Dogodek v *Bleščivki* je fantastične narave: kraj, ki se je sicer vedno kopal v soncu, zajameta nepojasnjeno slabo vreme in gosta megla. Poleg tega se pred blokom, v katerem bivata Silva in Tomo, pojavi nenavaden predmet, ki spominja na barvit drekec, ki se sveti v temi. Teh dobiva hišnik v bližini mesteca vedno več in več, zanje pa okrivi Silvo, ki ima nenavadnega hišnega ljubljence – krotkega krokodila. Prav zaradi

tega plazilca se v Bleščivki vse več prebivalcev jezi – bojijo se ga, ker ga ne poznajo –, ozračje je napeto in pogledi sosedov, ki jih teži tudi nenavadno slabo vreme, sumničavi. Na tem mestu se zgodi fantastični zasuk: skupina prebivalcev v sosledju najrazličnejših zapletov ugotovi, da nebo obvladuje megleni kralj, ki se izvali iz prestrašenih misli ljudi. Prav to se je zgodilo na Bleščivki, saj so se prebivalci bali krokodila, širila pa se je tudi vsesplošna nejevolja. V *starinski* knjigi najde Silva nenadejano rešitev za nastale težave: pogum, ki “raste kot roža. Strah ga zaseje, ljubezen ga zaliva.” Ta poetična navodila za rešitev nastalega stanja sporočajo, da se morajo ljudje medsebojno povezati, stari in mladi, v mogočni pesmi.

Eden osrednjih motivov knjige je otroško raziskovanje: najsi gre za zelo resno opazovanje ptic v Bleščivki, pri katerem se vestno izmenjujejo tamkajšnji otroci, ki jih spodbuja Dimitra, ali za skrivnostne barvite kakce, ki se svetijo v temi, ali druge nenavadne lastnosti literarnega sveta – mladi liki v *Bleščivki* k izzivom vselej pristopajo z veliko mero radovednosti, zagnanosti in samozavesti. S tem knjiga zvedavost in dejavnost izpostavi kot pozitivni lastnosti, otrok pa ne obravnava pokroviteljsko, marveč jih opolnomoči za samostojno odkrivanje.

V delu, ki je zastavljeno kot pot reševanja izziva, pri kateri nazadnje sodelujejo kar vsi literarni liki, se “znanstveni” način razmišljanja, ki ga predstavlja predvsem deček Tomo, sooči s čustvenim dožemanjem sveta. Tomo s stranskimi liki, denimo učiteljem biologije, ki raziskuje nenavadne svetleče izločke, išče argumente, dokaze, vzroke in posledice pojavov. Ta princip se izmenjuje s čustvenim načinom dožemanja sveta, ki ga predstavlja protagonistka Silva, ki svojemu mlajšemu prijatelju denimo pove: “Zgodbe ne dajejo odgovorov, Tomo. Pomagajo ti razmišljati, odgovor moraš najti pa sam.” To je tudi zgodba o ljubezni, o osebni rasti in premagovanju osamljenosti ter o žalosti. Silva se v romanu sooči s svojimi čustvi in s svojo preteklostjo: ko je izgubila službo, se je nad njeno glavo pojavil deževni oblak, ki jo je spremljal, kamor koli je šla. Enako se je zgodilo glasbeniku Rozamundu, ki v Silvi najde sorodno dušo, o oblaku pa pravi: “V bistvu sem se ga že kar navadil. Tako je, kot da bi imel čudaškega domačega ljubljénčka, ki ga ni treba hraniti.” Oba svojo melanholijo presežeta in se opogumita za novo, drugačno, skupno življenje.

Melanholija je izpostavljena tudi v ilustracijah Tereze Prepadnik, ki so ustvarjene v digitalni tehniki. Ilustracije delujejo sodobno, a se usmerijo v podobe pokrajine in ne v like, zato literarnih oseb ne karakterizirajo in delujejo nekoliko distancirano od zgodbe. S temačnimi toni učinkovito predstavijo del zgodbe, ko Bleščivko zavzamejo vremenske ujme in krizno

stanje, vendar ob koncu zgodbe, ki se razplete izrazito pozitivno, ne ponudijo posebej bleščeče podobe Bleščivke, ampak kljub uporabi nekaj barv ohranijo temačno vzdušje.

Kvaliteta knjige je njena narativna tehnika: drzni pripovedni preskoki bralca čez osrednjo linijo dogodkov mimogrede odpeljejo še v druge kraje, v preteklost ali namišljene možne dogodke. Pripoved je izjemno privlačna, ker je sestavljena premišljeno in nudi obilo tekstualnih poslastic – od besednih iger do zanimivih metonimij. Dinamičnost vzpostavljajo zanimivi prehodi med fokalizatorji, s tem pa različni subjektivni pogledi na dogajanje, različne interpretacije in viri informacij, razpoloženja ter pogledi na svet. Tako je lahko naenkrat fokalizator otrok, ki z daljnogledom opazuje dogajanje na ulici, drugič sosed, ki se nadvse boji krokodila, tretjič pa hišnik, ki ima s sosedi veliko težav. Pripoved sicer sloni na osrednjem tretjeosebni pripovedovalcu, ki ne skopari z domiselnimi detajli, s katerimi odlično karakterizira like, na primer: “To je bila Tomova najljubša jed. Beli špageti, potopljeni v krvavo rdečo brozgo – ni bilo lepše podobe na jedilni mizi. Všeč mu je bil sladek okus omake, še posebej pa občutek, ko je špagete srkal v usta, kot bi bili dolgi, mesnati amazonski črvi. Ponavadi bi z užitkom pomlatil dva zvrhana krožnika. Zdaj pa je bil že po nekaj grizljajih čudno sit. Odsotno je navijal špagete na vilice in buljil nekam predse.” Pripovedovalec daje bralcu mestoma vpogled tudi v nenavadne sanje likov, v tokove njihovih misli in čustev, pri tem pa so njihovi subjektivni okviri medsebojno različni, individualni in zato za bralca prepričljivi. Pripoved se ustavlja pri opisih na videz nepomembnih podrobnosti okolja, ki s tem oživi pred bralcem. Posebej zanimivi so trenutki v romanu, ko je okolica prikazana prek fokalizacije krokodila, ki neverjetno dobro sliši in tako povzema pogovore prebivalcev različnih nadstropij bloka. Rahel pridih nadrealnosti in domišljije zgodbo poglobi, a to ni njena ključna dimenzija, saj daje prostor drugim vsebinam: razvoju likov, njihovim premislekom in čustvom. Čeprav bralec sprva spozna nekaj nekonvencionalnih posameznikov, o katerih je zanimivo brati, pa je v ospredju te knjige skupnost: šele ko se vsi, kljub velikim medsebojnim razlikam, odločijo za to, da bodo skušali drug drugega sprejeti (kljub krokodilom!) in sodelovati, je težava, ki predstavlja osrednji zaplet v tej zgodbi, premagana.